

Elektrik enerjisi sahəsi
Azərbaycanın sosial problemlərinin həll olunmasında xüsusi rol oynayır.
Heydər Əliyev

Azərbaycan işıqları

“Azərenerji” ASC-nin orqanı

30 noyabr 2016-cı il
ÇƏRŞƏNBƏ

№ 22
(1148)

www.azerenerji.gov.az

“...Biz Belarus tərəfinə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması məsələsində tutduğu mövqeyə görə çox minnətdarıq. Belarus həmişə qanunun aliliyinin, beynəlxalq hüququn və beynəlxalq təşkilatların qərar və qətnamələrinin yerinə yetirilməsinin tərəfdarıdır. Biz qətiyyətlə əməkdaşlıq potensialının gücləndirilməsi niyyətindəyik”.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti

RƏSMİ XRONİKA

- 17 noyabr**
- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ABŞ-in yeni seçilmiş Prezidenti Donald Trampa telefonla zəng edib. Dövlətimizin başçısı Donald Trampı prezident seçkilərində qələbəsi münasibətlə təbrik edib, ona ali dövlətçilik fəaliyyətində uğurları arzulayıb.
- 18 noyabr**
- Prezident İlham Əliyev Xəzər Dəniz Gəmiçiliyinin yeni gəmilərinin istismara verilməsi mərasimində iştirak edib.
 - Prezident İlham Əliyev Rusiya Federasiyası Dövlət Dumasının beynəlxalq məsələlər komitəsinin sədri Leonid Slutskini qəbul edib.
- 21 noyabr**
- Prezident İlham Əliyev TOTAL şirkətinin baş icraçı direktoru Patrik Puyanneni qəbul edib.
- 22 noyabr**
- Prezident İlham Əliyev Amerika Birləşmiş Ştatlarının dövlət katibinin köməkçisinin Avropa və Avrsiya məsələləri üzrə müavini xanım Bridcet Brinki qəbul edib.
 - Prezident İlham Əliyev Bosniya və Herseqovinanın Rəyaset Heyətinin Sədri Zati-alləri cənab Mladen İvançiqi qəbul edib. – Dövlətçilik günü münasibətlə təbrik edib.
- 23 noyabr**
- Prezident İlham Əliyev Bakı Ekspo Mərkəzində keçirilən Azərbaycan Beynəlxalq Daşınmaz Əmlak və Investisiya sərgisi ilə tanış olub.
 - Prezident İlham Əliyev Avropa Voleybol Konfederasiyasının prezidenti Aleksandr Boricçiqi qəbul edib.
 - Prezident İlham Əliyev Beynəlxalq Kanoe Federasiyasının prezidenti Xose Perurena Lopez və Avropa Kanoe Federasiyasının prezidenti Albert Vudsu qəbul edib.
 - Prezident İlham Əliyev “Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il 14 oktyabr tarixli 343 VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında Sərəncam verib.
 - Prezident İlham Əliyev “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il 14 oktyabr tarixli 354-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında Sərəncam verib.
- 25 noyabr**
- Prezident İlham Əliyev Sabuncu rayonunun Ramana qəsəbəsində qazalı vəziyyətə olan binanın sakinləri üçün tikilmiş yeni binanın açılışında iştirak edib
 - Prezident İlham Əliyev Azərbaycan memarlarına Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdlərinin verilməsi, “Əməkdar memar” fəxri adının verilməsi, Azərbaycan memarlarının “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilməsi haqqında sərəncamlar imzalayıb.
 - Prezident İlham Əliyev Ə.A.Valiyevlin “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncam verib.
 - Prezident İlham Əliyev may ayının 5-ni Azərbaycan Respublikasında “Xalçaçı günü” peşə bayramı kimi təsis edilməsi haqqında Sərəncam verib.
 - Prezident İlham Əliyev Albaniya Respublikasının Prezidenti Buyar Nişaniyə ölkəsinin milli bayramı – Müstəqillik günü münasibətlə təbrik teleqramı göndərib.
 - Prezident İlham Əliyev Mavritaniya İslam Respublikasının Prezidenti Zati-alləri cənab Mehəmməd uld Əbdüləzizi ölkəsinin milli bayramı – Müstəqillik günü münasibətlə təbrik edib.
- 26 noyabr**
- Prezident İlham Əliyev İran İslam Respublikasının Prezidenti Həsən Ruhaniyə Semnan vilayətində baş vermış faciə ilə əlaqədar başsağlığı verib.
 - Prezident İlham Əliyev Kuba Respublikası Dövlət Şurasının və Nazirlər Şurasının Sədri Zati-alləri cənab Raul Kastro Rusya Kuba Respublikası Dövlət Şurasının və Nazirlər Şurasının keçmiş Sədri Fidel Kastro Rusun vəfatı ilə əlaqədar başsağlığı verib.
- 27 noyabr**
- Prezident İlham Əliyev Rusiya Federasiyasının təhsil və elm naziri Olqa Vasilyevanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.
- 28 noyabr**
- Prezident İlham Əliyev Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Baş nazirinin Azərbaycan üzrə ticarət elçisi Baronessa Nikolsonun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.
 - Prezident İlham Əliyev CISCO şirkətinin baş vitse-prezidenti Maykl Qanserlin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.
 - Prezident İlham Əliyev və Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfərə gələn Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenkonun təkbətək və geniş tərkibdə görüşləri olub. Prezidentin nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə görüşü başa çatdıqdan sonra Azərbaycan-Belarus sənədlərinin imzalanması mərasimi olub. Daha sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenko mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər. Həmin gün Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenkoya “Heydər Əliyev” ordeninin təqdim edilməsi mərasimi olub. Ali qonağın şərəfinə rəsmi qəbul təşkil olunub.
- 29 noyabr**
- Prezident İlham Əliyev Cənubi Afrika Respublikasının beynəlxalq əlaqələr və əməkdaşlıq naziri xanım Maite Nkoana-Maşabanenin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Azərbaycan-Belarus münasibətlərinin inkişafı və möhkəmləndirilməsi istiqamətində mühüm hadisə

♦ Xəbər verdiyi kimi, noyabrın 28-də Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenko Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenkonun təkbətək və geniş tərkibdə görüşləri olub.

Prezident İlham Əliyevin və Prezident Aleksandr Lukaşenkonun nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə görüşü başa çatdıqdan sonra Azərbaycan-Belarus sənədlərinin imzalanması mərasimi olub. Sənədlərin imzalanması mərasimindən sonra hər iki ölkənin prezidenti mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

Belarus Respublikasının Prezidentini səmimi qəlbənd salamlayan Prezident İlham Əliyev bəyanatında deyib ki, bizim görüşlərimiz müntəzəm xarakter daşıyır. Biz həm artıq defələrlə keçirilmiş rəsmi, həm də işgüzar görüşlər çərçivəsində çox tez-tez görüşürük. Bizim əlaqələrimiz həmişə çox səmimi, açıq, dostluq xarakterli daşıyır. Belarus Respublikasının Prezidentinin bugünkü səfəri ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafı və möhkəmləndirilməsi istiqamətində mühüm hadisədir. İndicə bir çox istiqamətlər üzrə gələcək əlaqələrimizi müəyyənləşdirəcək xeyli sənədlər imzalanıb. Bu gün biz təkbətək və geniş tərkibdə görüşlər çərçivəsində münasibətlərimizin geniş spektrini müzakirə etdik və əməkdaşlıq potensialının gücləndirilməsi arzusunu bildirdik. İndicə imzalanmış hər bir sənəd böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Sənədlər arasında prezidentlərin imzaladığı və əməkdaşlığımızı əsas istiqamətlərimizi müəyyənləşdirən, eləcə də münasibətlərimizin ruhunu və xarakterini əks etdirən Birgə Bəyanat xüsusi yer tutur.

“Biz Belarus tərəfinə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması məsələsində tutduğu mövqeyə görə çox minnətdarıq. Belarus həmişə qanunun aliliyinin, beynəlxalq hüququn və beynəlxalq təşkilatların qərar və qətnamələrinə yerinə yetirilməsinin tərəfdarıdır. Biz qətiyyətlə əməkdaşlıq potensialının gücləndirilməsi niyyətindəyik. Biz beynəlxalq qurumlarda bir-birimizi fəal dəstəkləyirik. Bizim ölkələrimiz arasında qarşılıqlı dəstək artıq reallıqdır və sanki avtomatik rejimdə həyata keçirilir. Bizim ya Belarusun, ya da Azərbaycanın özünəməxsus təşkilatlarında həmişə bir-birimizi dəstəkləməyimiz, söz deməyimiz xüsusi dəyərlidir. Bu, xüsusilə əhəmiyyətlidir. Çünki əgər sən hər hansı təşkilatın üzvü sənə, iclaslarında iştirak edərsən, həmişə yalana, böhtana, ədalətsizliyə cavab verə bilərsiniz. Lakin Belarus Azərbaycanın iştirak etmədiyi bəzi təşkilatların üzvü deyil. Bizim Azərbaycanın iştirak etmədiyi bəzi təşkilatların üzvü deyil. Bizim Azərbaycanın iştirak etmədiyi bəzi təşkilatların üzvü deyil.”

“Biz yaxşı qarşılıqlı fəaliyyət, birgə layihələrin reallaşdırılması tarixinə malik. Bunların arasında əlbəttə ki, traktorların istehsalı üzrə zavod xüsusi yer tutur. Qısa müddət ərzində prezidentlərin təkcə xoş arzularını və tövsiyələrini Gəncədə yaradılan MAZ avtomobilləri zavodu buna nümunədir”, - deyən Ölkə Prezidenti qeyd edib ki, qısa vaxtda Belarus tərəfi bizi Azərbaycanın ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunmasına imkan verən müasir sənaye istehsal sahəsi yaratmağa böyük kömək göstərəcək.

FAKT... HADISƏ... XƏBƏR...

Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva Baronessa Nikolsonun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb

♦ Noyabrın 28-də Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva ölkəmizdə səfərdə olan Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Baş nazirinin Azərbaycan üzrə ticarət elçisi Baronessa Nikolsonun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Baronessa Nikolsonun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Heydər Əliyev Fondunda görüşdən şad olduğunu deyən Fondun prezidenti Mehriban Əliyeva bu səfərin ölkələrimiz arasında dostluq və əməkdaşlıq əlaqələrinin möhkəmləndirilməsinə xidmət edəcəyinə əminliyini bildirdi. Böyük Britaniya Baş nazirinin Azərbaycan üzrə ticarət elçisinin fəaliyyətinin böyük hörmətə layiq olduğunu vurğulayan Azərbaycanın birinci xanımı qonağın siyasi fəaliyyəti ilə yanaşı, ictimai

fəaliyyətini xüsusi qeyd etdi. Mehriban Əliyeva Baronessa Nikolsonun uşaqlara qayğı, qadınların hüquqlarının müdafiəsi, mədəniyyət və digər sahələrdə gütdüyü işləri yüksək qiymətləndirdi. Azərbaycanın birinci xanımı qonağın ölkəmizlə, xüsusilə də Heydər Əliyev Fondu ilə gələcək əməkdaşlığına ümidvar olduğunu bildirdi. Baronessa Nikolson Heydər Əliyev Fondunun heyəta keçirdiyi layihələrdən danışıra gələcəkdə Fondda səhiyyə sahəsində bir sıra layihələrin reallaşdırılması təklifini irəli sürdü. Eyni zamanda, Azərbaycan və Böyük Britaniya parlamentləri arasında dostluq qrupunun fəaliyyətini yüksək qiymətləndirən Baronessa Nikolson Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanı Lordlar Palatasında görüşlər keçirilməsi məqsədilə Britaniyaya səfərə dəvət etdi.

BU NÖMRƏDƏ

Avadanlıqların istismarı səviyyəsi yüksəldilib

Əlillərə dövlət qayğısı getdikcə artır

Georgi Kvirikaşvili: Gürcüstan hökuməti Azərbaycanın və Türkiyənin iştirakı ilə reallaşdırılan layihələrə böyük önəm verir

♦ Gürcüstan hökuməti Azərbaycan və Türkiyə ilə strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin daha da möhkəmlənməsində maraqlıdır. Biz Azərbaycanın və Türkiyənin iştirakı ilə reallaşdırılan layihələrə böyük önəm veririk. Bu sözləri Gürcüstanın Baş naziri Georgi Kvirikaşvili parlamentin noyabrın 26-da keçirilən iclasında çıxışı zamanı söyləyib. Baş nazir deyib ki, Gürcüstan hökumətinin xarici siyasət kursu həmişə məlumdur. Biz bütün qonşularla mehriban dostluq şəraitində yaşamaq istəyirik. Azərbaycan və Türkiyə bizim strateji müttəfiqlərimizdir. Bu ölkələrlə münasibətlərin daha da möhkəmlənməsi, global layihələrdə birgə iştirakımız bizim üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. İnanırıq ki, biz Şərq-Qərbdə əməkdaşlıqda inqilabı yaratmaq və yolla xalqlarımızın rifahını daha da yaxşılaşdıracağıq. G.Kvirikaşvili ölkəsinin Avropaya inteqrasiyası, NATO ilə əməkdaşlığı məsələsinə də aydınlıq gətirib. Bu iki beynəlxalq təşkilatla əməkdaşlığın genişləndirilməsinin Gürcüstanın xarici siyasətinin əsas prioritetlərindən olduğunu bildirdi.

(Ardi 2-ci səhifədə)

Azərbaycan-Belarus münasibətlərinin inkişafı və möhkəmləndirilməsi istiqamətində mühüm hadisə

(Əvvəlki 1-ci səhifədə)

Bu gün razılığa gəldik ki, - hətta rəqəmlər göstərsin, mən onları təxminləyirəm, - gələnlərdən bizə əlavə dəyərini 700 milyon dollara çatdıracaq. Bu isə ən əlverişli ildəkindən demək olar ki, iki dəfə çoxdur. Məlum oldu ki, bizdə hələ istifadə ediləməyən ehtiyatlar vardır. İlham Heydər oğlu indicə dedi ki, biz kənd təsərrüfatında sadəcə maldondarmələr, qarşılıqlı mübadilə layihəsi üzərində işləməyə hazır olmaq kifayətlənməyib, burada bəzi kənd təsərrüfatı müəssisələrini tam təhvil verməyə hazırıq. Biz burada ən müasir müəssisə tikməyə hazırıq ki, Azərbaycanı qədim zamanlardan bu müəssisənin nə demək olduğunu öz gözəlləri ilə görə bilsinlər. Ola bilsin ki, bu təcrübə Azərbaycanı təkrarlanmaq üçün yarayar. Biz qarşılıqlı surətdə hazırıq ki, Azərbaycan öz mallarını Belarus bazarında daha geniş təqdim etsin. Özü də təkcə Belarus bazarında yox, - hər halda bu, Avropanın mərkəzidir, - biz Azərbaycanın mallarının həm Avropada, həm də Avrasiya iqtisadi ittifaqında satışına kömək göstərməyə hazırıq. İlham Heydər oğlunun haqqında danışdığı ticarət evləri bu əməkdaşlığın inkişafı üçün yaxşı vasitə olacaq".

Bu görüşün hər iki ölkə arasında əməkdaşlığın yeni konkret istiqamətlərini müəyyənləşdirməyə imkan verdiyini vurğulayan Prezident Aleksandr Lukaşenko deyib: "İdman barədə mən hələ o

Oyunları sayəsində mümkün oldu. Bildiyiniz kimi, həm sizin Prezident, həm də mən eyni zamanda Milli Olimpiya komitələrinin prezidentləyirik. Bu gün idman həm Azərbaycan Prezidentinin heyətində, həm də mənim heyətimdə mühüm yer tutur və xüsusilə rol oynayır. Biz öz vətəndaşlarımızı idmana həm maraqlandırmaq, həm də sevgi aşılayırıq. Prezidentin dediyi kimi, bizim münasibətlərimizdə, ümumiyyətlə, qapalı mövzu yoxdur və biz kiminsə əleyhinə dostluq etmirik, bizim buna ehtiyacımız yoxdur. Biz öz dövlətlərimizin və xalqlarımızın inkişafı naminə dostluq edirik. Biz istəyirik ki, gələcəkdə bizə qarşı müqabilədə bizim insanların təşəkkürünə layiq olan iz qoyaq. Biz bunu da gizlətmirik. Odur ki, kənd təsərrüfatından başlamış hərbi-sənaye kompleksinə qədər heç bir qapalı mövzu yoxdur. Biz bu sahələrdə həmişə əməkdaşlıq etmiş və hər hansı maneələrə, əngəllərə və rəqabətə baxmadan əməkdaşlıq edəcəyik. Mən dostum, həmkarım Azərbaycan Prezidentini onun üçün münasib olan istənilən vaxtda bizə, Belarusa rəsmi səfərə dəvət edirəm. İlham Heydər oğlu, biz Sizi Belarusda ən yaxın, bizə doğma insan kimi gözləyəcəyik. Siz həmişə, nə qədər çətin olsa da ən müəkkəb meqamlarda nəinki kömək etməyə hazır olmusunuz, həm də kömək etmişsiniz. Mən fəxr edirəm ki, bizim aramızda bu cür yeyirxah dostluq münasibətləri yaranıb".

Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenkoya “Heydər Əliyev” ordeni təqdim edilib

◆ **Noyabrın 28-də Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenkoya “Heydər Əliyev” ordeninin təqdim edilməsi mərasimi olub.**

AZƏRTAC xəbər verir ki, mərasimdə çıxış edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenkoyu “Heydər Əliyev” ordeni ilə təltif olunması barədə Sərəncam imzaladığını bildirdi. Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, müasir Azərbaycanın banisi olan Ulu Öndərin adı daşıyan “Heydər Əliyev” ordeni ali dövlət mükafatıdır və Azərbaycan xalqı qarşısında xüsusi xidmətlərə görə həm Azərbaycan vətəndaşlarına, həm də xarici ölkə vətəndaşlarına təqdim olunur.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan və Belarus dövlətləri arasında münasibətlərin əsasının qoyulmasında ulu öndər Heydər Əliyev və Aleksandr Lukaşenkoyun xidmətlərini məmnunluqla xatırladı. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Prezident Aleksandr Lukaşenkoyu müasir Belarus dövlətçiliyinin inkişafında və ölkənin əldə etdiyi nailiyyətlərdə rolunu xüsusi vurğuladı, bu gün Belarusun müasir dinamik inkişaf edən dövlətə çevrildiyini dedi. Məhz buna görə də Belarus xalqının Prezident Aleksandr Lukaşenkoyun bu fəaliyyətini yüksək qiymətləndirdiyini bildirdi. İkitərəfli əlaqələrə toxunan

Prezident İlham Əliyev uğurla inkişaf edən bu münasibətlərin qarşılıqlı etimada, hörmətdə və dostluq prinsiplərində söykəndiyini qeyd etdi. Belarus Prezidentinin ölkəmizə bu səfərinin əhəmiyyətindən danışan dövlətimizin başçısı səfər zamanı ikitərəfli münasibətlərə dair səmərəli müzakirələrin aparıldığını bildirdi.

Prezident İlham Əliyev Aleksandr Lukaşenkoyu təbrik etdi, Belarusun tərəqqisi və Azərbaycan-Belarus münasibətlərinin inkişafı yolundakı fəaliyyətində ona yeni uğurlar arzuladı.

Prezident İlham Əliyev “Heydər Əliyev” ordenini Aleksandr Lukaşenkoya təqdim etdi. Azərbaycanın ən ali mükafatı ilə təltif olunmuşuza görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildiren Aleksandr Lukaşenko Ulu Öndərə bağlı xatirələrini dərin ehtiramla bölüşdü. Qeyd etdi ki, Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri həm onun üçün, həm də Belarus xalqı üçün çox mötəbər insandır. Vurğuladı ki, Ulu Öndər Sovet İttifaqının rəhbərliyində çalışdığı dövrdə ən ədalətli və prinsipli şəxsiyyətlərdən biri kimi tanınırdı.

Aleksandr Lukaşenko dedi ki, Heydər Əliyev şərafəti, cəmiyyətdə mənfi hallarla bənzəməz mürəkkəb aparıcı rəhbər və gənc nəsil üçün bir nümunə idi. Prezidentlik fəaliyyəti dövründə ümummilli lider Heydər Əliyevlə beynəlxalq tədbirlərdə təmaslarının onda dərin təəsürat yaratdığına məmnunluqla xatırlayan Belarus Prezidenti vurğuladı ki, ölkələrimiz arasında bu günkü münasibətlərin yüksək səviyyədə olmasının əsasını məhz Heydər Əliyev qoyub.

Prezident Aleksandr Lukaşenko Belarus xalqının tarixdə bir çox sınaqlarla üzlaşdığını dedi, Böyük Vətən müharibəsindən sonra ölkənin quruculuq işlərində Belarus xalqı ilə birlikdə digər xalqların nümayəndələrinin, o cümlədən azərbaycanlıların fəal iştirak etdiklərini bildirdi. Aleksandr Lukaşenko Böyük Vətən müharibəsində Qələbənin əldə edilməsində Azərbaycanın fəal iştirak etdiyini xüsusi qeyd etdi.

Belarus Prezidenti Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həll edilməsində vacibliyini vurğuladı və münaqişənin həlli istiqamətində Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasəti yüksək qiymətləndirdi. Prezident Aleksandr Lukaşenko son illərdə Azərbaycanda bütün sahələrdə çox böyük inkişafın əldə edildiyini və Ulu Öndərin işini uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında gədən bu inkişaf prosesinin Azərbaycanın müstəqilliyini gücləndirdiyini vurğuladı. Belarus Prezidenti neftdən əldə olunan gəlirlərin dövlət başçısının həyata keçirdiyi müdrik siyasət nəticəsində səmərəli və xalqımızın firavanlığı naminə istifadə olunduğunu xüsusi qeyd etdi.

Sonda Aleksandr Lukaşenko Prezident İlham Əliyevə bir daha minnətdarlığını bildirdi.

DÖVLƏT İDARƏÇİLİYİ

Azərbaycan Prezidentinin Fərmanı ilə yeni publik hüquqi şəxslər yaradılıb

◆ **Prezident İlham Əliyev noyabrın 24-də Azərbaycan Respublikasında dövlət idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında Fərman imzalayıb.**

AZƏRTAC xəbər verir ki, Sərəncama əsasən “Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı” hüquqi statusuna malik Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi əsasında “Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi” publik hüquqi şəxs, “Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanının statusuna bərabər sayılan dövlət orqanı” hüquqi statusuna malik Azərbaycan Respublikasının Müəllif Hüquqları Agentliyi əsasında “Azərbaycan Respublikasının Müəllif Hüquqları Agentliyi” publik hüquqi şəxs yaradılıb.

Mənbələri üzrə Dövlət Agentliyi” publik hüquqi şəxs, “Dövlət orqanı” hüquqi statusuna malik Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyi (AZƏRTAC) əsasında “Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyi (AZƏRTAC)” publik hüquqi şəxs yaradılıb.

Bundan başqa, “İcra hakimiyyəti orqanı” hüquqi statusuna malik Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Dənizkənarı Bulvar İdarəsi əsasında “Dənizkənarı Bulvar İdarəsi” publik hüquqi şəxs, “İcra hakimiyyəti orqanı” hüquqi statusuna malik Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Bakı Naqliyyat Agentliyi əsasında “Bakı Naqliyyat Agentliyi” publik hüquqi şəxs yaradılıb.

Sərəncama əsasən, “İcra hakimiyyəti orqanı” hüquqi statusuna malik Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Dövlət Fərdiyer Xidməti Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinə təbəyə verilmiş və onun səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinə həvalə edilib.

Sərəncama əsasən Nazirlər Kabineti bu Fərmanla yaradılan publik hüquqi şəxslərin Nizamnaməsinin layihəsini, yeni yaradılan publik hüquqi şəxslərin təsisçisinin səlahiyyətlərini həyata keçirməklə bərabər təkliflərini iki ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Prezidentinə təqdim etmişdir.

ƏMƏKDAŞLIQ

Azərbaycan ilə Çexiya arasında enerji sahəsində Anlaşma Memorandumu imzalanacaq

◆ **Azərbaycan Respublikası ilə Çex Respublikası arasında enerji sahəsində Anlaşma Memorandumu imzalanacaq.**

Energetika Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirib ki, bu barədə energetika nazirinin müavini Natig Abbasovun Çex Respublikasının Sənaye və Ticarət Nazirliyinin xarici iqtisadi siyasət departamentinin direktoru Martin Pospışil və Azərbaycanla Çex Respublikası arasında iqtisadi, elmi-texniki və mədəni əməkdaşlıq üzrə birgə komissiyanın məsul katibi Olqa Kalinova ilə görüşündə məlumat verilib.

strategi tərəfdaş olduğunu deyib. Onun sözlərinə görə, Anlaşma Memorandumunun imzalanması ilə enerji əməkdaşlığının daha da dərinləşdirilməsi üçün əlavə imkanlar yarancacaq.

N.Abbasov da Azərbaycanın Çexiya ilə enerji əməkdaşlığının inkişafında maraqlı olduğunu qeyd edib. Bildirib ki, “Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsinin həyata keçirilməsi ilə yanaşı, yaşayış sektorunda və enerji tutumlu sənaye müəssisələrində enerji səmərəliliyi və enerji effektivliyinə nail olunması əsas hədəflərdəndir. Çex Respublikası ilə bu istiqamətdə təcrübə mübadiləsinin aparılmasına və əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinə ehtiyac var.

Görüşdə, həmçinin enerji əməkdaşlığına dair məsələlərin müzakirəsi məqsədilə işçi qrupunun yaradılması ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

İQTİSADİYYAT

Tarif (qiymət) Şurasının iclasında tarif tənzimlənməsi ilə bağlı qərarlar qəbul edilib

◆ **Azərbaycan Respublikası Tarif (qiymət) Şurasının 2016-cı il noyabrın 28-də keçirilmiş növbəti iclasında təbii qaz, elektrik enerjisi, soba mazu, reaktiv müəhərrik yanacaq satışı tariflərinə baxılıb və müvafiq tarif tənzimlənməsi aparılıb.**

Tarif (qiymət) Şurasının sosial müdafiəsi məqsədilə, yeni tarif tənzimlənməsində də sosial siyasət əsas götürülüb, diferensial tarif tənzimlənməsi tətbiq edilmişdir. Dövlət Neft Şirkətinin məlumatına görə, Şuranın iclasında, həmçinin yeni dərman vasitələrinin satış qiymətləri təsdiq edilib, indiyədək təsdiq olunmuş dərman vasitələrinin qiymətləri mənzur edilmişdir.

Dövlət Neft Şirkətinin Tarif (qiymət) Şurasına müraciətində bildirilir ki, son illərdə şirkət tərəfindən paylayıcı şəbəkələrin genişləndirilməsi, təbii qaz təchizatının davamlılığının təmin olunması üçün böyük həcmdə investisiya qoyulub və xidmətin keyfiyyəti artırılıb. Mürciətilə, həmçinin qeyd edilir ki, ölkəmizdə satılan təbii qazın müəyyən hissəsinin haslatın pay bölgüsü sazışlarına uyğun olaraq əməliyyat şirkətlərindən ABS dolları ilə alınması və təbii qazın maya dəyərinin ölkədaxil tənzimlənən qiymətlərindən yüksək olması zərərini yaranmasına səbəb olub.

Bu baxımdan, təbii qaz təchizatında dayanıqlılıq və keyfiyyətli xidmətin davamlılığının, istehsal və paylayıcı şəbəkə üzrə mövcud maliyyə çatışmazlığının azaldılması və perspektiv inkişafın təmin olunması məqsədilə Dövlət Neft Şirkəti müraciətində bütün istehlakçılar üçün təbii qazın artımı nəzərə alınması zərurətini bildirib.

“Azerejnerji” ASC və “Azəriqaz” ASC-nin müraciətlərində isə istehlak güclərinin artırılması, elektrik stansiyalarının normal istismar vəziyyətində saxlanılması, elektrik enerjisinin tələbatın ödənilməsi, paylayıcı şəbəkələrin genişləndirilməsi, itkilərin azaldılması və enerji təchizatının davamlılığının təmin edilməsi üçün elektrik enerjisinin bir kilovat-saat üçün topdansaşatı tarifi təbii qaz üzrə artımı nəzərə alınmadan 1,6 qəpik, parakəndə satış üzrə marjının 2,8 qəpik artırılması olduğu göstərilib.

Ölkədə aparılan sosialyönümlü siyasət nəzərə alınmaqla və 11 qəpik müəyyənləşdirilib.

“Azəriqaz” ASC-nin məlumatına görə, əhali abonentlərinin 72 faizinin aylıq istehlak həcmi 250 kilovat-saatdan azdır. Bu baxımdan, diferensial tariflərin tətbiqinin həmin abonentlərə, o cümlədən bu kateqoriyaya aid olan aztəminatlı ailələrə təsiri olmayacaqdır.

İstehlak həcminə görə diferensiallaşdırma və optimallaşdırma prinsiplərinin tətbiqi istehlak səbəti üzrə bir ailənin təbii qaz və elektrik enerjisi üzrə xərclərinin sabit qalması ilə yanaşı, israfçılıq və halların aradan qaldırılmasına stimül verəcəkdir.

Eyni zamanda, tarif dəyişikliyi-nin əhalinin sosial müdafiəyə ehtiyacı olan həssas təbəqələrin istehlak xərclərinə dolaylı təsirlərinin kompensasiyası məqsədilə dövlət büdcəsi hesabına tədbirlərin görülməsi nəzərdə tutulur.

Şuranın qərarı ilə qeyri-əhali qrupu üzrə elektrik enerjisinin parakəndə satış tarifi 9 qəpik səviyyədə təsdiq edilmişdir.

Enerji təchizatı bərabər 35 və 110 kilovoltluq xətərlərdə heyatda keçirilən, istehsal məqsədləri üçün orta aylıq enerji istehlakı 5 milyon kilovat-saatdan az olmayan kimya və alüminium sənayesi, dağ-mədən filizi əsasında poladartırma istehsalı müəssisələri üçün elektrik enerjisinin bir kilovat-saat üçün topdansaşatı tarifi gəcə və gündüz vaxtı üzrə müvafiq olaraq 2,8 qəpik və 5,8 qəpik təsdiq edilmişdir.

Bununla yanaşı, ekoloji cəhətdən daha təmiz alternativ və bərpə olunan enerji mənbələri üzrə elektrik enerjisi istehsalının stimullaşdırılması və təbii qaza qənaət olunması məqsədilə özləki və elektrik stansiyaları üzrə elektrik enerjisinin istehsalından satınalma tarifi bir kilovat-saat üçün 5 qəpik təsdiq edilmişdir, digər alternativ və bərpə olunan enerji mənbələri üzrə isə 5,7 qəpik müəyyənləşdirilib.

İclasda Dövlət Neft Şirkəti, “Azerejnerji” ASC və “Azəriqaz” ASC-yə itkilərin azaldılması üçün ciddi tədbirlərin görülməsi və növbəti üç il üzrə itkilərin azaldılması qrafikinin Tarif (qiymət) Şurasına təqdim edilməsi təsdiqlənib.

Elektrik enerjisi ilə bağlı qərar 2016-cı ilin dekabrın 1-dən qüvvəyə minir.

Şuranın iclasında, həmçinin Dövlət Neft Şirkətinin soba mazu və reaktiv müəhərrik yanacağının qiymətinə yenidən baxılması barədə müraciəti, ölkə daxili istehlak olunan reaktiv müəhərrik yanacağının əsas hissəsinin “Azərbaycan Hava Yolları” QSC tərəfindən istifadə olunduğu və beynəlxalq uçuşlarda xarici aviashirkətlərin tariflərinə uyğun daşıma tariflərinin tətbiq edildiyi nəzərə alınaraq, reaktiv müəhərrik yanacağının qiyməti 550 manat/ton, soba mazusunun qiyməti təbii qazın yeni qiymətinə ekvivalent olaraq 240 manat/ton səviyyəsində müəyyənləşdirilib.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 18 noyabr tarixli Qərarına əsasən, ölkədə tarifləri (qiymətləri) dövlət tərəfindən tənzimlənən sahələrin liberalaşdırılması istiqamətində tədbirlərin davam etdirilməsi məqsədilə isti və təchizatın diferensiallaşdırılması istiqamətində çıxarıldığı üçün Tarif (qiymət) Şurasının qərarı ilə müəyyən edilmiş tariflər 2017-ci ilin yanvarın 1-dən qüvvədə düşəcəkdir. Bununla bərabər, Tarif (qiymət) Şurasının müvafiq Qərarına dəyişiklik olunub, “Azəriqaz” ASC-nin “Azərsu” ASC-dən aldığı su təchizatı və tullantı sularının axıdılması xidmətləri üzrə tariflər birləşdirilərək vahid tarif təsdiq edilmişdir.

İclasda, həmçinin 300-dən çox yeni dərman vasitəsinin satış qiymətləri təsdiqlənib, eləcə də indiyədək təsdiq olunmuş dərman vasitələrinin qiymətləri mənzur edilmişdir.

Şuranın bu qərarı 2016-cı ilin noyabrın 29-dən qüvvəyə minir. Qərarlar və dərman vasitələrinin qiymətləri Şuranın rəsmi internet saytı (www.tariff.gov.az) “Şuranın qərarları” və “Dərman vasitələri” bölmələrində (<http://tariff.gov.az/documents/DVA.pdf>) yerləşdirilib.

TƏHSİL

Kiberhücum riski nə vaxt artır?..

◆ **“Kaspersky Lab” şirkətinin ekspertləri 2016-cı ilin üçüncü rübü üzrə informasiya təhlükələrini təhlil edib.**

Araşdırmanın nəticələrinə əsasən, hesabat dövründə Azərbaycan istifadəçilərinin 25 faizi internetdə təhlükələrə üzlaşmışdır. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bu göstərici 7 faiz azalıb. Belə ki, ötən il Azərbaycan istifadəçilərinin 32 faizi internetdə zərərli ünsürlərə yoluxub. Yerli təhlükələr isə Azərbaycanda ənənəvi olaraq aşağı səviyyədə qalmaqdadır.

Şirkətdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, ümumilikdə üçüncü rübdə ən geniş yayılmış təhlükələrdən biri mobil bank troyan virusları olub. “Kaspersky Lab”ın ekspertləri bildirirlər ki, bu cür göstəricilərin əsas səbəbi regionda adətən iyul, avqust və sentyabr aylarına təsadüf edən məzuniyyət mövsümüdür. Bu dövr ərzində məzuniyyətə çıxanlar tərəfindən edilən onlayn ödənişlərin sayı artıb, kibercinayətkarlar isə vaxt itirmədən buna reaksiya verirlər.

Carli ilin üçüncü rübünün nəticələrinə əsasən, fərdi kompüterlərə bank troyanları tərəfindən hücumların səviyyəsinə görə birinci yerdə Rusiya qərarlaşıb. “Kaspersky Security Network” bulud infrastrukturunun məlumatlarına əsasən, rusiyalı istifadəçilərin 4,2 faizi bu cür maliyyə təhlükələri ilə üzlaşmışdır. Reytingdə yenidən yer almış Şri Lanka isə artıq ikinci sıradadır. Bu ölkədə istifadəçilərin 3,5 faizi internet ödənişləri edərək təhlükə ilə rastlaşıb. Siyahının ilk beşliyində turizm istiqamətində üzrə məşhur olan Braziliya, Türkiyə və Kamboca yer alıb.

Bundan başqa, şifərləyici proqramlar və maliyyə fırıldaqçıları bu gün də rusdillil internet istifadəçiləri üçün aktual təhlükə olaraq qalır. Bu zərərli proqramlar istifadəçilərin cihazlarına keçir, mühüm faylları şifərləyir və ya sadəcə ekranı bloklayıb geryə döndürüb onu məşğul edir. Bu cinayətkarlıq növü çəkilən xərclə müqayisədə sahiblərinə daha çox gəlir gətirirdi üçün kibertəhlükələr dünyasında daha da məşhurlaşır. Belə ki, dünyada kibertəhlükə məruz qalmış istifadəçilərin sayı 2,6 dəfə artıb.

energetika

Təxirəsalınmaz tədbirlər görülür

♦ "Azərenerji" ASC-nin Elektrik Enerjisinin Ötürülməsi İdarəsindən Səhmdar Cəmiyyətinin Mətbuat xidmətinə daxil olan məlumata görə, Xaçmaz Regional Elektrik Şəbəkəsinin balans mənsubiyyətinə aid olan bütün şəbəkələrdə istismar səviyyəsinin daha da yüksəldilməsi üçün təxirəsalınmaz tədbirlər cari ilin son dörd ayı ərzində də həyata keçirilmiş və hazırda da davam etdirilir.

Belə ki, 110/35/10 kV-lıq "Quba" yarımstansiyasında 32 yuvadan ibarət 10 kV-lıq qapalı paylayıcı quruluşun (QPQ) tikintisi işləri aparılmış və hazırda da davam etdirilir. Həmçinin bu yarımstansiyada hər birinin gücü 40 MVA olan 1 və 2 saylı transformatorlar, 1-ci və 2-ci bölmənin xüsusi sərfiyyat transformatorları təmir edilmiş, 2 sayılı 40 MVA gücündə transformatorun 110 kV-lıq girişində yağın təzyiqli normalaşdırılmasıdır.

Bu dövrdə 110/35/10 kV-lıq Xaçmaz yarımstansiyasında isə 1 və 2 sayılı 25,0 MVA gücündə transformatorlarda, 110 kV-lıq 7-ci Xaçmaz hava xəttinin (HX) eleqaz açarında, xətt ayrıncısında, 10 kV-lıq Çarxi, Əhmədoba HX-nin vakuum açarları və xətt ayrıncılarında, 10 kV-lıq Konserv Zavod HX-nin yağ açarı yeni vakuum açarlar, 10 kV-lıq Buruq HX-nin vakuum açarı isə yenisi ilə əvəz edilmişdir.

Bu dövrdə müxtəlif təyinatlı analoji təmir işləri 110/35/10 kV-lıq Xudat, 110/35/10 kV-lıq Yalama, 110/35/10 kV-lıq Qusar, 110/35/10 kV-lıq Siyazan, 35/10 kV-lıq "Zeyxur", 35/10 kV-lıq "Çağar" yarımstansiyalarında da həyata keçiriləcək onların dayanıqlığı daha da möhkəmləndirilməlidir.

Əlavə olaraq bütün yarımstansiyaların güc transformatorlarında ölçü-sınaq işləri də aparılmışdır.

Elektrik Enerjisinin Ötürülməsi İdarəsinə istinadən qeyd edək ki, bu dövrdə yerdənqurma və təmir işləri müəssisənin balans mənsubiyyətinə aid olan 35 kV-lıq və ondan yuxarı gərginlikli hava elektrik xətlərindən (HEVX) də yan ötməmişdir. Belə ki, 330 kV-lıq Xaçmaz, 110 kV-lıq 3-cü, 4-cü, 7-ci və 8-ci Xaçmaz, Çarxi, Xudat-Yalama, Yalama-Bilici, 1-ci və 2-ci Quba, 1-ci və 2-ci Qusar, 4-cü Siyazan, 35 kV-lıq Çağar, Qusar SES hava xətlərində təmir qrafikinə uyğun müxtəlif təyinatlı təmir-bərpa işləri aparılmış, ümumilikdə 600-ə yaxın izolyator yenisi ilə əvəz olunmuş, 110 kV-lıq Xudat-Yalama HX-də 5 ədəd araqlı ağac dayaqlar təmir olunmuş, 110 kV-lıq 1-ci və 2-ci Taxtakörpü HX-də 4 ədəd dayaq düzəldilmiş, hava xətlərinin trassaları boyu hundurluqların budanması işləri aparılmışdır. Bütün bunlarla yanaşı, 110 kV-lıq Xudat-Yalama HEVX-nin 8 ədəd ağac dayaqları yeni metal dayaqlarla əvəz olunmuşdur.

Xaçmaz Regional Elektrik Şəbəkəsi Xaçmaz, Quba, Qusar, Xudat və Siyazan rayonlarında enerji-texniki müəssisələrinin enerji-texniki təminatını həyata keçirir.

Avadanlıqların istismar səviyyəsi yüksəldilir

♦ "Azərenerji" ASC-nin Elektrik Enerjisinin Ötürülməsi İdarəsindən Səhmdar Cəmiyyətinin Mətbuat xidmətinə Abşeron Regional Elektrik Şəbəkəsinin (RES) xidməti ərazisində cari ilin son 4 ayı ərzində həyata keçirilmiş tədbirlər barədə daxil olan məlumatda bildirilir ki, bütün enerji obyektlərində olduğu kimi, bu RES-in də xidməti ərazisində yerləşən bütün yarımstansiyalarda və elektrikötürücü xətlərdə mövsümə hazırlıq işləri başa çatmışdır. Avadanlıqların iş səmərəliliyinin artırılması məqsədilə bir sıra əsaslı təmir və texniki təftiş işləri aparılmış, enerjinin ötürülməsi sisteminin sabit və dayanıqlı işləməsi, istismar səviyyəsinin yüksəldilməsi istiqamətində bir sıra tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Belə ki, 500 kV-lıq "Abşeron" yarımstansiyasında 3 sayılı avtotransformatorun (AT) yeni 10 kilovoltluq qapalı paylayıcı quruluşunun

(QPQ) tikintisi davam etdirilmiş, 2 sayılı avtotransformatorun xətt portalında isə 20 ədəd izolyator yenisi ilə əvəz edilmişdir. Eyni zamanda, bu yarımstansiyada 1 və 2 sayılı xüsusi sərfiyyat transformatorları (XST), 220 kV-lıq 1-ci və 2-ci şin sistemində (SS) boşaldıcı və gərginlik transformatoru, 3 sayılı AT-nin 330 kV, 220 kV və 10 kV boşaldıcıları, 2 sayılı AT-nin isə 500 kV, 220 kV, 10 kV boşaldıcıları profilləndirilmişdir.

Bu dövrdə 110 kV-lıq "8 KM" yarımstansiyasında yeni tikilmiş 10 kV QPQ-də quraşdırma işləri davam etdirilmişdir. 110 kV-lıq "Qala" və "Dübəndi" yarımstansiyalarında isə yeni quraşdırılmış əks-qəza panellərində yoxlama işləri aparılmışdır.

Elektrik Enerjisinin Ötürülməsi İdarəsinə istinadən qeyd edək ki, bu dövrdə "Hövsan" yarımstansiyasında 1 sayılı avtotransformatorun mühafizəsi, "Qala", "Dübəndi" "Ramanax" və "Suraxanı" yarımstansiyalarında

yeni quraşdırılmış əks qəza avtomatikası (YAXA) qurğularının idarə və siqnalizasiya dövrələri yoxlanılmışdır.

220 kV-lıq 2-ci "Hövsan", 4-cü və 5-ci "Abşeron", "Səngəçal", "Qəbələ", 110 kV-lıq 3-cü "Putu", 8-ci "Səngəçal" və digər bir neçə hava xətlərinin dayanıqlılığını daha da yüksəldilməsi məqsədilə bu dövrdə müxtəlif təyinatlı təmir işləri həyata keçirilmiş, o cümlədən xətlərdə titrəyiş söndürücləri quraşdırılmış, torpaqlama konturları bərpa olunmuş, məftillər şuntlama üsulu ilə təmir olunmuş, dartma izolyator zəncirələrində sınıq izolyatorlar dəyişdirilmişdir. Dayaqlarda zədələnmiş xətt armaturları dəyişdirilmiş, metal dayaqlarda küncüklər bərpa olunmuş, məftillərin qanbitləri, xətt armaturları və mühafizə trossunun dayağa bağlanma nöqtələri yoxlanılmışdır.

Abşeron Regional Elektrik Şəbəkəsi Bakı şəhəri və Bakıtrafi kəndlərdə enerji-texniki müəssisələrinin ötürülməsini həyata keçirir.

Təmir işləri ardıcıl həyata keçirilir

♦ "Mingəçevir RES" MMC-nin balansında olan yüksək gərginlikli elektrik xətlərində və avadanlıqlarda il boyu nəzərdə tutulmuş təmir işləri uğurla yekunlaşmaq üzrədir. Müəssisədən əldə edilmiş məlumata görə, 110-220-330-500 kV-lıq xətlərin, cari ilin on ayı üçün tərtib olunmuş qrafikə və tədbirlər planına əsasən, bütün cari və əsaslı təmir işləri yerinə yetirilməklə yanaşı, açılmaların sayı minimuma endirilib.

Müəssisənin tabeliyində olan 220/110/10 kV-lıq "Ağsu", "Qəbələ", 110/35/6 kV-lıq Şəhər (Mingəçevir), "Böyük Haram", 110/35/10 kV-lıq "Bərdə", "Naftalan", "Ucar", "Şükürbəyli", "Ağcabədi", 110/10 kV-lıq "Veyisli" yarımstansiyalarında avadanlıqlarda yoxlama-sınaq işləri aparılmış, transformatorlarda xromatografik analizlər götürülmüş və yoxlanılması üçün xromatografik analizlər laboratoriyasına göndərilmişdir.

Kollektiv xidməti ərazilərin xətt və avadanlıqlarında istismar müddətini uzaldılması və yaxşılaşdırılması, habelə elektrik verilişlərinin keyfiyyəti, fasiləsiz və dayanıqlı olmasını əsas məqsəd kimi önə çəkib. Elə buna görə də "Axsu", "Qəbələ", "Yevlax", "Bərdə", "Ucar", "Naftalan", "Veyisli", "Ağcabədi", "Şükürbəyli", "Böyük Haram" və "Mingəçevir" yarımstansiyalarında avadanlıqlarda rele-mühafizə-avtomatika, saxlama işləri yerinə yetirilməsi, aşkar edilmiş qüsurlar aradan qaldırılmışdır. Cari ilin yay aylarında havaların daha isti keçməsi ilə bağlı Şəhər yarımstansiyasında 2 sayılı 63 MVA və 1 sayılı 40,5 MVA transformatorlara əlavə saxlənqələr quraşdırılmışdır.

Nəzərdə tutulmuş tədbirlər planı çərçivəsində Böyük Haram yarımstansiyasında iki ədəd 16 MVA transformator 25 MVA transformatorla əvəz olunmuş, 110 kV-lıq yeni eleqaz açarı və çərəyan transformatoru quraşdırılmışdır.

35 kV-lıq 1 və 2 sayılı giriş yağ açarları müasir tipli yeni açarlarla əvəz edilmişdir. Mövcud 35 kV-lıq "Qayıdış", "Örənqala" və "Böyük Bəhmənli" hava xətlərinin yağ açarları da yenilənmişdir. 35/10 kV-lıq "Qəbələ" yarımstansiyasında 35 kV-lıq ikidövrəli EVX-lər üçün müasir açarlar quraşdırılmışdır.

Təmirçilər briqadasının işgüzarlığı nəticəsində yüksək gərginlikli xətlərdə PSD-70 və PSV-120 tipli qüsurlu izolyatorlar, zədəli məftillər dəyişdirilmiş, xeyli sayda qopmuş küncüklər bərpa olunmuş, dayaqlarda xətt armaturların quraşdırılması və kontur torpaqlarında təmir olunmuşdur. Müxtəlif trassaların zəruri hallarda yağ külədən təmizlənməsi təmin edilmiş, dayaqlar rənglənmiş və sıra nömrələri yenidən yazılmışdır. Onu da qeyd edək ki, energetika təmirçiləri 1560 ədəd qüsurlu və farfor izolyatorları yeniləri ilə əvəz etmiş, 110 kV-lıq III "Yevlax" və I "Ucar" hava xətlərində isə 57 ədəd titrəyişsöndürən dəyişdirilmişdir. Bu işlər müəssisənin Mingəçevir, "Yevlax", "Bərdə", "Ucar", "Qəbələ" və "Goranboy" hava xətlərində həyata keçirilmişdir.

2016-cı ilin son ayına qədər qoyan kollektiv ilin qalan günləri ərzində də lazımi texniki tədbirləri və zəruri tədbirləri həyata keçirmək üçün sərvətə dayanmışdır.

DÜNYADAN SORAQLAR

Çeboksarı Su Elektrik Stansiyası

YUNANISTAN

Geotermal energetikann perspektivləri qiymətləndirilib

♦ Dünyanın 90-dək ölkəsi geotermal energetikann inkişafı üçün geniş potensiala malikdir. Bərpa olunan enerji və enerjinin səmərəliliyi mövzusunda Saloniki şəhərində keçirilən Rusiya-Yunanistan forumunda "Rosgeologiya" SC-nin elm idarəsinin rəisi Albert İsxakov Yunanistanda geotermal energetikann inkişaf perspektivləri barədə məruzə ilə çıxış edib.

Ölkə ərazisində perspektivli geotermal obyektlərə qiymət verilməsinin nəticələri, "Kopelozos Qrupp" şirkəti üçün görülən işlər forum iştirakçılarına təqdim edilib, sözügedən yeni enerji resurslarının inkişaf potensialının yüksək olduğu qeyd edilib.

"Müayənə regionlarda geotermal enerji həm ucuz, həm də alternativdir", – deyə Albert İsxakov qeyd edib. – Prinsip etibarlı yeni enerji mənbəyi kimi, neft-qaz və digər enerji mənbələrinə malik olmayan bir sıra ölkələr üçün enerjiddən asılılıqdan azad olmağa imkan verir. Geotermal energetikann inkişafını ləngidən amillərdən biri də fəaliyyətsizlikdir. Bir çox hallarda ekoloji cəhətləri inkişafa maneə kimi qələmə verirlər, lakin bu belə deyil, bu cür məsələlər cari texniki səviyyələrdə həll edilir. Parisdə keçirilən iqlim sammitində 38 ölkənin nümayəndələri geotermal energetika hasilatının 500 faiz artırılmasına səs veriblər".

Məruzə çərçivəsində həmçinin geotermal mənbələrin aşkar olunması və inkişafı sahəsində "Rosgeologiya" SC-nin səlahiyyətləri göstərilib. Holding investisiyalar qabaqı tədqiqatları, geoloji-kəşfiyyat işlərini, o cümlədən geotermal inkişafı, kəşfiyyat və istismar buruqlarının yerinə yetirilməsinə, geotermal yataqların işlənməsinə texniki-iqtisadi əsaslandırılmalı hazırlanmasına, buxar turbin əsasında elektrik stansiyalarının tikintisi də daxil olmaqla infrastrukturun abadlaşdırılmasına hazırdır.

"Bir sözlə, "Rosgeologiya" geotermal yataqların axtarılmasından tutmuş onların abadlaşdırılmasına və istismara verilməsində layihənin "açarətəhvil" reallaşdırılmasını təklif edir" – deyə Albert İsxakov fikrini yekunlaşdırıb".

RUSİYA

Stansiyannın gücündən tam istifadə edilib

♦ Çeboksarı SES-də ümumi gücü 1404 MVt olan 18 hidroqreğat quraşdırılıb. Su elektrik stansiyasının layihədənqənar istismarı şəraitində hər il 1,5 milyard kilovat-saatadək az enerji istehsal olunur, 600 MVt-dən çox güc istifadəsiz qalıb.

Soyuqlar şəraitində maksimum yüklənmə zamanı stansiyannın etibarlı işini təmin etmək məqsədilə hidroenergetiklər böyük təşkilati-texniki tədbirlər kompleksini həyata keçiriblər. Cədvəle uyğun olaraq əsas və yardımçı avadanlıqların cari və əsaslı təmiri başa çatdırılıb, elektrik avadanlıqlarında profilaktik yoxlamalar, elektrik qurğularında sınaqlar aparılıb. Mütəxəssislər rele mühafizəsi və avtomatika qurğularını, induksiya sisteminin, hidro-texniki qurğuların nəzarət-ölçü cihazlarını yoxlamalarını aparıblar. İstismar-ventilyasiya sisteminin, yanğın siqnalizasiyasının, rabitə vasitələrinin sazlığına nəzarət təşkil edilib. Bina və qurğulara baxış keçirilib, istehsal yerləri qızdırılıb, istismar sisteminin təmiri başa çatdırılıb.

Operativ heyətin aşağı temperatur dövründə qezaya qarşı aparılmalı olan məşqələri aparılıb. Stansiyada qış şəraitində işləmək üçün avadanlıqların, materialların, zəruri alətlərin, xüsusi geyimlərin qəza ehtiyatı hazırlanıb.

Bütün tədbirlər Çeboksarı SES-in payız-qış dövründə etibarlı və təhlükəsiz işləməsinə təmin etmişdir. Bu zaman istehlakçıların enerji təminatı ilə əlaqədar enerji-etiklərin üzərinə xüsusi məsuliyyət düşür. Ən mühüm vəzifə - fəvqəladə situasiyaların qarşısını almaqdan ibarətdir. Stansiyannın maksimum yüklənmə dövründə işə hazırlıq dərəcəsinə oktyabrın 17-dən işə başlayan idarələrarası komissiya qiymətləndirəcək. Komissiyannın tərkibinə Rusiya Texniki Nəzarət Komissiyasının, Rusiya FHN Çuvaşiya Respublikası üzrə Baş İdarəsinin, Çuvaşiya Tikinti Nazirliyinin, Vahid Enerji Sistemimin, "RusHidro" SC-nin nümayəndələri, SES texniki xidmətinin rəhbərləri daxildir. İşlərin yekunlarına uyğun sərətdə komissiya Çeboksarı SES-in payız-qış maksimum yüklənmə şəraitində işə hazırlığı barədə qərar qəbul edəcək.

Payız-qış dövrünə hazırlıq SES-in işində ən məsul

mərhələdir. İlin soyuq aylarında ölkənin vahid enerji sisteminin yüklənməsi xeyli artır. Su elektrik stansiyalarının iş prinsipini enerji sisteminin tələbatının dəyişməsinə operativ sürətdə reaksiya verilməsinə imkan verir. Bu cür tənzimlənmə qabiliyyətinə görə SES-lər istilik və atom elektrik stansiyalarından prinsipce fərqlənir. Mehaz su elektrik stansiyaları ən qızgın yüklənmə dövründə energetika sisteminə verilən güc parametrlərini saxlayır və onun etibarlı fəaliyyətinin qərantı olur.

ESTONİYA

Konsern "Narva" şaxtasının yaradılmasına icazə alıb

♦ Estoniyanın Ətraf Mühit Nazirliyi "Narva" karxanasının işlədilməsinə dair dəyişdirilmiş qərarı bəyənib. Qərar əsasən "Eesti Enerjiya" konserni 2019-cu ildən etibarən yeraltı məhsulət texnologiyasından istifadə edə bilər.

Kombaynlarla hasilatın səmərəli və ekoloji texnologiyasının tətbiqi şistnin yeraltı metodla çıxarılması zamanı itkilərin azaldılmasına və ətraf mühitə təsirini minimuma endirməyə imkan verəcək. "Kombaynlarla istehsal zamanı şist itkiləri 5-10 faiz azalacaq. Əvvəllər biz şaxtalarda kamera lavası metodundan istifadə edirdik. Bu zaman şistin 22-35 faizini yerin altında saxlayırdıq ki, yerin üst qatı saxlanılıb. Kombaynlarla çıxarma zamanı hasilatın başa çatdığı yerdə yerin üst qat çökür və biz daha çox şist alırıq. Bu isə həm təbii ehtiyatlardan ehtiyatla istifadə edilməsi baxımından, həm də iqtisadi nöqtəyənəzərdən çox əlverişlidir, çünki bu, şistdən elektrik enerjisi və yağ istehsalında rəqabətə davamlılığı artırır", – deyə "Eesti Enerjiya" idarə heyətinin üzvü Marqus Vals bildirib.

Şistdən daha qənaətlə istifadə edilməsindən əlavə, kombaynlarla istifadə olunması texnologiyası ətraf mühitə mənfəətli təsir də azaldacaq. "Kombaynlarla istehsal floranı toxunulmaz saxlayacaq və landsaftın ümumi görünüşü dəyişməyəcək", – deyə Vals əlavə edib. "Rosatom" Dövlət Korporasiyası atom energetikası sahəsində ən iri şirkətdir. Bu nəhəng korporasiyada biz digər energetika layihələri ilə - hidroenergetika, istilik energetikası və külək energetikası ilə məşğul oluruq. "Yaşıl" energetikann bütün növlərini uğurla inkişaf etdiririk. İndi biz Mərkəzi Asiya regionunda, konkret olaraq Qırğızstanda işlərimizi və əməkdaşlığımızı davam etdiririk. Belə əməkdaşlıq dinc atomdan istifadənin bütün sahələrində, o cümlədən bərpa olunan enerji mənbələri, nüvə təbəbbi və digər perspektivli istiqamətlərdə böyük perspektivlər açıq", – deyə "Rosatom Mərkəzi Asiya"nın baş direktoru Vitali Draqunov qeyd edib.

AFRİKA

Mərakeş 2020-ci ilədək elektrik enerjisinin 42 faizini BEM hesabına istehsal edəcək

♦ Mərakeş Sabit Enerji Agentliyinin rəhbəri Mustafa Bakkurinin verdiyi məlumata görə, ölkə 2020-ci ilədək elektrik enerjisinə olan tələbatın 42 faizini bərpa olunan enerji mənbələri (BEM) hesabına ödəyəcək.

Onun sözlərinə görə, bərpa olunan enerji mənbələri və enerjinin səmərəliliyi haqqındakı yeni qanunlar bu göstəricinin 2030-cu ilədək 52 faizədək artırılmasına şərait yaradacaq.

Kral VI Məhəmmədin sədrliyi ilə energetika üzrə keçirilən işçi səhiyyəsinin nəticələrinə görə mətbuat üçün

bəyanat verilib.

Keçən ilin fevral ayında Uarzazat əyalətində 160 MVt gücündə "Noor-1" günəş elektrik stansiyası işə salınıb. Stansiya "Noor-Ouarzazate" energetika kompleksində birinci mərhələ olacaq. O, Böyük səhra sahəsində çox nəhəng günəş parkının salınmasını nəzərdə tutur. Bu meqalayihənin 2020-ci ilədək 580 meqavat generasiya edəcəyini, habelə bir milyon çox ev təsərrüfatını elektrikle təchiz edəcəyini gözləmək olar. Yaxın illərdə "Noor-2", "Noor-3" və "Noor-4" heliostansiyaları işə salınaçaq.

"Yaşıl" enerjinin alınması proqramlarının inkişaf etdirilməsi mövzusunda BMT-nin iqlim dəyişikliyi barədə ölkənin paytaxtı Mərakeşdə keçiriləcək konfransında müzakirə olunacaq.

QIRĞIZISTAN

Kiçik hidroenergetikann inkişafı üçün

♦ Mini SES-lərin tikilməsi çoxlu dağ çayları olan Qırğızstanın sənayesi və yaşayış məntəqələri üçün çox perspektivlidir. Diqqətli cəlb edən əsas cəhət odur ki, təklif olunan yeni texnologiyalar faktiki sürətdə ətraf mühitə neqativ təsir göstərmir.

Qırğız Respublikasının paytaxtı Bişkek şəhərində Rusiyanın "Rosatom" Dövlət Korporasiyasının kiçik hidroenergetika sahəsindəki müasir texnologiyalarına həsr edilən seminar keçirilib. Tədbir Rusiya Federasiyasının Qırğız Respublikasındakı ticarət nümayəndələrinin fəal dəstəyi ilə baş tutub. Seminarda kiçik hidroenergetika üçün innovasiya yolları təklif edilib, habelə bu cür layihələrin investisiya imkanları və maliyyə sxemləri, həmçinin bərpa olunan enerji mənbələri sahəsində tətbiq edilən layihələrin dövlət dəstəyi müzakirə olunub. Kiçik hidroenergetika üçün avadanlıqlar və texnologiyalar işləyib hazırlayan daha qabaqcıl tədqiqatçılar Avropa bankları, dövlətlərəarası fondlar və beynəlxalq maliyyə institutları tərəfindən maliyyələşdirilməyə dair kompleks təkliflər hazırlayıblar.

"Rosatom" Dövlət Korporasiyası atom energetikası sahəsində ən iri şirkətdir. Bu nəhəng korporasiyada biz digər energetika layihələri ilə - hidroenergetika, istilik energetikası və külək energetikası ilə məşğul oluruq. "Yaşıl" energetikann bütün növlərini uğurla inkişaf etdiririk. İndi biz Mərkəzi Asiya regionunda, konkret olaraq Qırğızstanda işlərimizi və əməkdaşlığımızı davam etdiririk. Belə əməkdaşlıq dinc atomdan istifadənin bütün sahələrində, o cümlədən bərpa olunan enerji mənbələri, nüvə təbəbbi və digər perspektivli istiqamətlərdə böyük perspektivlər açıq", – deyə "Rosatom Mərkəzi Asiya"nın baş direktoru Vitali Draqunov qeyd edib.

Mərkəzdan uzaq, lakin ölkənin iqtisadi cəhətdən perspektivli rayonlarının öyrənilməsi üçün elektrikleşmə çox vacibdir. Bu cür regionların elektrik şəbəkəsinə qoşulması çoxlu vaxt və külli miqdarda maliyyə vəsaiti tələb edir. Macarıstanın "Qanz EEM" şirkəti ("Rosatom"un məşinqayırma divizionuna daxildir) sadə, tez və qənaətli yol təklif edir. İnnovasiya layihələrinin reallaşdırılması nəticəsində o, gücü 0,5-2 MVt olan konteynerdə mini-elektrik stansiyası yaradıb. Belə stansiyalar mərkəzi elektrik təchizatı olmayan rayonlarda əhalinin və sənayenin tələbatını ödəyir, həmçinin qeyri-qənaətli və qeyri-ekoloji dizel generatorların alternativini rolunu oynayır. Konteynerdə mini-SES-lərin yerləşdiril-

məsi və istismar üçün kifayət qədər su təzyiqinə malik dağ çaylarının olması lazımdır. Hidroturbinin pərlərinə verilən təzyiqli elektrik enerjisi hasil edən generatoru hərəkətə gətirir. Məsələnin konteynerlə həlli mini-SES-lərin işə salınma vaxtını xeyli azaltmağa və inşaat işlərinin xərclərini defələrlə aşağı salmağa imkan verir.

"Ötən il 170 yaşlı tamam olan "Qanz EEM" şirkəti öz innovasiyaları ilə şöhrət qazanıb. Şirkət "Rosatom" Dövlət Korporasiyası məşinqayırma divizionunun tərkibinə daxildir. Məqsədimiz bazann tələbatına uyğun olaraq daim, fasiləsiz inkişafdır. Bu seminar Qırğızstandan olan həmkarlarımızın regionun enerji təchizatı sahəsindəki problemləri anlamaq üçün təşkil edilib. Güman edirik ki, mini-SES-lər sahəsində Qırğızstanla əməkdaşlıq çox səmərəli ola bilər, axı burada dağ çaylarının, suyun kifayət qədər olması və elektrika tələbatının çoxluğu göz qabağındadır. Mühüm cəhətlərdən biri də odur ki, "Rosatom" neinki "Qanz EEM" üçün tək avadanlıq, həm də onun alınması və işə salınması üçün maliyyələşdirmə yollarını təklif edir", – Qanz EEM-in nümayəndəsi Orto Yanuş belə deyib.

Mini-SES-lərin başlıca üstünlükləri hasil edilən elektrikin maya dəyərinin aşağı olması, avadanlığın çatdırılması üçün vaxt sərfiyyatının azlığı, quraşdırma üçün torpaq işlərinin cüziyyəti, montajın cəda və sürətli olmasıdır. Avadanlığın quraşdırılma yerlərinə çatdırılmasından və suyun turbinə qoşulmasından sonra bir ay ərzində elektrik enerjisinin istehsalına başlanıla bilər. Yığıcam avadanlıqda mini-SES-in işləməsi, idarə olunması və nəzarət üçün bütün zəruri mexanizmlər vardır. Kompleksin tərkibinə daxil olan akkumulyator batareyası turbin dayandıqı halda idarəetmə işi üçün elektrik enerjisi verir və peyq rabitəsi üçün bütün mexanizmlər nəzarət mərkəzinə ötürməyə imkan verir.

Mini-SES-lərin digər üstünlüyü onun telefon rabitəsi və ya internet (o cümlədən mobil variant) vasitəsilə məsafədən idarə olunmasıdır. Beləliklə, avadanlıq sahibi kont sistemini kəməyi ilə stansiyanı öz kompüterinə, planşetinə, mobil telefonu vasitəsilə idarə edə, habelə hasil edilmiş enerjinin miqdarı barədə informasiya ala bilər.

Qırğız Respublikası investisiyaların irəliləyişi Agentliyinin direktor müavini Şumkarbek Adıbek ulu deyib: "Rosatom" Dövlət Korporasiyası Qırğız Respublikasının biznes-cəmiyyətinə mini-SES-lər vasitəsilə elektrik enerjisi istehsalı sahəsində müasir texnologiyaları təqdim edib. Korporasiya əlavə olaraq mini-SES-lərin tikintisi üçün maliyyələşdirməni də təklif edir ki, bu da bizim biznes cəmiyyətində böyük maraq oyadır. Agentlik isə öz növbəsində mini-SES-in tikiləcəyi təqdirdə maliyyələşdirmə və avadanlıq mexanizmlərindən istifadə edilməsində "Rosatom" Dövlət Korporasiyasına yardım göstərməyə hazır olduğunu bildirib".

Qırğız Respublikasının energetika sektorunun əsası hidroenergetika təşkil edir. Qırğızistan hidroenergetika resursları ilə zəngin ölkədir. Buradan 268 çay axır, 97 iri kanal və 18 su anbarı yaradılıb, onların ümumi potensialı ildə 143 milyard kilovat-saat elektrik enerjisi istehsalına bərabərdir.

Üzvi yanacaq qiymətlərinin artdığı bir şəraitdə istilik elektrik stansiyalarında xərclərin çoxalması, uzaq rayonların enerji təchizatının etibarsızlığını aşağı düşməsi, ətraf mühitin mühafizəsinə dair tələblərin kəskinləşməsi ölkənin inkişafı və enerji təhlükəsizliyini artırmaq yollarının axtarılmasını tələb edən amillərdir.

Mətbuat xidmətinin rəhbəri V.Ələkbərov, Ə. Baxşalıyev və V.Məmmədov

